

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

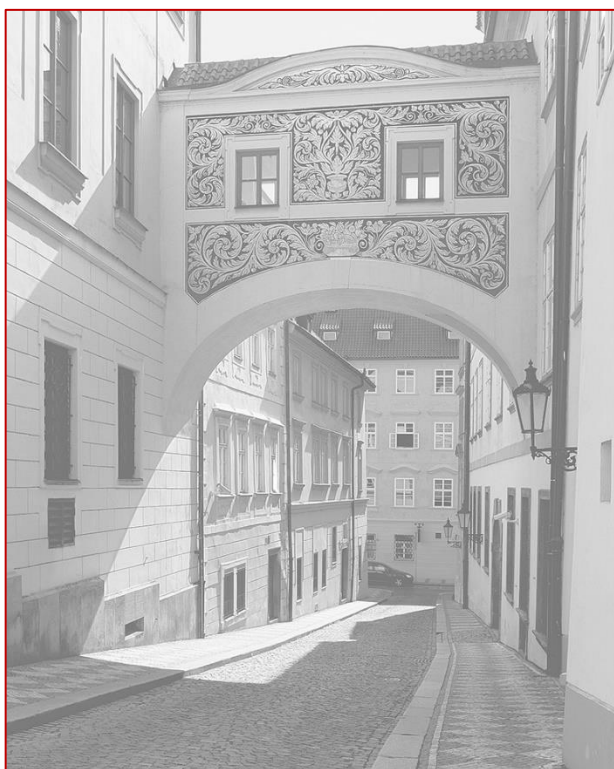
PARLAMENTNÍ
INSTITUT

PŘEHLED VNĚJŠÍ ČINNOSTI EU

Přehled vnější činnosti EU

EU a politika rozšíření

Hlavní body agendy SZBP EU

Přehled SZBP č. 7/2020

červenec 2020

autor: Klára Ibrahim

Obsah:

EU A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ 2

Předčasné parlamentní volby
v Severní Makedonii 2

AGENDA SZBP EU A VNĚJŠÍ
ČINNOST 3

K situaci v Hongkongu 3

Prohlášení EU k vyhlášení
zákona o národní
bezpečnosti3

Závěry Rady
o Hongkongu3

Zasedání Rady EU
pro zahraniční věci 4

Turecko4

Priority EU pro 75.
zasedání Valného
shromáždění OSN4

Priority EU v Radě Evropy
na období 2020 - 20225

15. summit EU – Indie 5

EU a politika rozšíření

Předčasné parlamentní volby v Severní Makedonii

Dne 15. července 2020 se uskutečnily předčasné parlamentní volby v Republice Severní Makedonie. Předčasné parlamentní volby byly vyhlášeny v důsledku odstoupení vlády a následného rozpuštění parlamentu dne 16. února 2020 v přímé reakci na zklamání obyvatel z rozhodnutí Evropské rady v říjnu 2019 nezahájit jednání o přistoupení země k Evropské unii.¹ Předčasné parlamentní volby se měly původně uskutečnit dne 12. dubna 2020, vzhledem k pandemii covid-19 bylo však jejich konání odloženo na červenec 2020. Parlament Severní Makedonie (*Sobranie*) má 120 členů volených na základě poměrného volebního systému na období čtyř let. Tři další poslanci mohou být zvoleni ve volebních obvodech diaspory po celém světě na základě získání prosté většiny hlasů. Pro konání voleb těchto poslanců však platí minimální limit 6 540 registrovaných voličů, který nebyl splněn a volby v diaspoře mimo území Severní Makedonie se proto nekonaly. Ve volbách těsně zvítězila koalice vedená **Sociálnědemokratickým svazem Makedonie (SDSM)** expremiéra Zorana Zaeva se ziskem 46 mandátů, následovaná koalici vedenou stranou **Vnitřní makedonská revoluční organizace - Demokratická strana makedonské národní jednoty (VMRO-DPMNE)** Christijana Mickoského se ziskem 44 mandátů. Na třetím místě skončila strana **Demokratická unie pro integraci (DUI)** reprezentující albánskou menšinu se ziskem 15 mandátů, následovaná taktéž stranou albánské menšiny **Aliance pro Albánci (AA)** se ziskem 12 mandátů. Strana **Levice** získala 2 mandáty a strana **Demokratická strana Albánců (DPA)** 1 mandát.² Dle předběžných závěrů pozorovací mise OBSE/ODHIR byla správa voleb efektivní v reakci na pandemii covid-19. Byla však narušena právní stabilita podstatnými revizemi volebního zákona a následnými ad hoc předpisy přijatými vládou během mimořádného stavu. Kampaň, byť byla poznamenána negativní rétorikou, byla založená na soutěži a účastníci mohli prezentovat své názory i navzdory omezením zasahujícím některé tradiční způsoby vedení kampaně (např. pořádání volebních shromáždění, vedení kontaktní formy kampaně „ode dveří ke dveřím“ aj.). V mediálním pokrytí voleb chybělo kritické hodnocení platforem a platná ustanovení týkající se placené politické reklamy upřednostňovala tři největší strany. Volební den proběhl hladce, navzdory technickým problémům ve zveřejňování výsledků a obavám spojeným s registrací voličů.³ Evropská unie prostřednictvím vysokého představitele Josepa Borrella a komisaře pro sousedství a rozšíření Olivéra Várhelyiho uvítala konání voleb a uvedla, že očekává, že všichni političtí aktéři, příslušné instituce a zúčastněné strany budou spolupracovat při implementaci doporučení OBSE v dostatečném předstihu před dalšími volbami a že země bude nadále plnit své závazky vůči EU, udržovat a urychlovat provádění reforem, zejména v oblasti právního státu, boje proti organizovanému zločinu a korupci, a dále posilovat dobré sousedské vztahy.⁴

¹ Více k tématu viz. Přehled SZBP EU 10/2019, s. 5-6. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

² Election Guide – Republic of North Macedonia. Electionguide.org [online], 15/07/2020 [cit. 2020-0807]. Dostupné z:

<https://www.electionguide.org/elections/id/3314/>.

³ ODIHR Special Election Assessment Mission, Republic of North Macedonia – Early Parliamentary Elections, 15 July 2020. Osce.org [online], 15/07/2020 [cit. 2020-08-10]. Dostupné z:

<https://www.osce.org/files/f/documents/f/d/457408.pdf>.

⁴ Joint Statement by HR/VP Josep Borrell and Neighbourhood and Enlargement Commissioner Olivér Várhelyi on the early parliamentary elections in North Macedonia. Eeas.europa.eu [online], 17/07/2020 [cit.2020-08-10]. Dostupné

Agenda SZBP EU a vnější činnost

K situaci v Hongkongu

Prohlášení EU k vyhlášení zákona o národní bezpečnosti

Dne 1. července 2020 vydala EU prostřednictvím vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella prohlášení k vyhlášení zákona o národní bezpečnosti v Hongkongu, který byl přijat dne 30. června 2020 Stálým výborem Všečínského shromáždění lidových zástupců.⁵ V prohlášení EU znovu vyjadřuje své vážné znepokojení ohledně tohoto zákona, který byl přijat bez jakékoli smysluplné předchozí konzultace legislativní rady a občanské společnosti v Hongkongu. EU zopakovala, že má zásadní zájem na udržení stability a prosperity Hongkongu podle zásady „jedna země, dva systémy“ a zachování vysoké míry autonomie Hongkongu přikládá velký význam. EU také zopakovala své obavy ohledně souladu nového zákona s hongkongským základním zákonem a s mezinárodními závazky Číny a jeho dopadu na míru autonomie, nezávislost soudnictví a právní stát v Hongkongu. EU naléhavě vyzvala Čínu, aby se vyvarovala jakéhokoli jednání, které narušuje autonomii Hongkongu v právní oblasti, a to i pokud jde o lidská práva. Nadále uvedla, že posuzuje důsledky takového zákona, bude pozorně sledovat vývoj v Hongkongu, a to i v souvislosti s nadcházejícími volbami do legislativní rady dne 6. září a bude také nadále vyjadřovat své obavy v rámci dialogu s Čínou.⁶

Závěry Rady o Hongkongu

V návaznosti na jednání, které proběhlo na zasedání Rady pro zahraniční věci dne 13. července 2020, přijala dne 28. července 2020 Rada závěry o Hongkongu, v nichž vyjádřila hluboké znepokojení nad zákonem o národní bezpečnosti v Hongkongu. Závěry opět opakují, že EU podporuje zachování vysokého stupně autonomie Hongkongu v souladu se zásadou „jedna země, dva systémy“, a vyjadřují solidaritu s hongkongským lidem. V rámci závěrů byl přijat **balíček opatření**, který představuje první odpověď EU na vzniklou situaci a jehož cílem je vyjádřit politickou podporu autonomii Hongkongu v rámci zásady „jedna země, dva systémy“ a solidaritu s obyvateli Hongkongu. Balíček opatření bude implementován na úrovni EU a/nebo členských států, dle příslušných kompetencí. Jeho obsahem jsou následující opatření:

- Vzetí v úvahu dopadů zákona o národní bezpečnosti v azylové, migrační, vízové a pobytové politice v souladu s platnými právními předpisy, včetně projednání příslušných aspektů na úrovni EU;
- Posouzení a omezení vývozu specifických citlivých zařízení a technologií pro konečné využití v Hongkongu, především pokud existuje podezření, že by mohlo být využito k vnitřní represii, odposlechu interních komunikací nebo kybernetickému dohledu;

z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/83066/joint-statement-hrvp-josep-borrell-and-neighbourhood-and-enlargement-commissioner-olivér_en.

⁵ Více k problematice viz Přehled SZBP EU 6/2020, s. 7-8. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

⁶ Prohlášení vysokého představitele jménem Evropské unie k přijetí zákona o národní bezpečnosti v Hongkongu Všečínským shromážděním lidových zástupců. Consilium.europa.eu [online], 01/07/2020 [cit. 2020-08-04]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/07/01/declaration-of-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-adoption-by-china-s-national-people-s-congress-of-a-national-security-legislation-on-hong-kong/>.

- Prozkoumání možnosti posílení a zvýšené koordinace stipendií a akademických výměn pro univerzitní studenty v Hongkongu;
- Nadále podporovat občanskou společnost v Hongkongu;
- Sledovat soudní řízení s pro-demokratickými aktivisty v Hongkongu;
- Vést na evropské úrovni diskuzi o možných rizicích vyplývajících z národního bezpečnostního zákona pro občany EU;
- Přezkoumat důsledky vnitrostátního bezpečnostního zákona na dohody o vydávání členských států EU a další příslušné dohody s Hongkongem;
- Prozatím nezačínat žádná nová vyjednávání s Hongkongem.

V závěrech se rovněž vyzývá k tomu, aby byl do konce roku proveden přezkum uplatňování zákona o národní bezpečnosti a dopadu balíčku opatření EU.⁷

Zasedání Rady EU pro zahraniční věci

Dne 13. července 2020 se uskutečnilo v Bruselu zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC), poprvé v prezenční formě od vypuknutí pandemie koronaviru. V rámci zasedání proběhla debata o aktuálních otázkách, Turecku a možnostech pomoci Latinské Americe a Karibiku v souvislosti s pandemií covid-19. Rada také přijala závěry o prioritách EU v rámci 75. zasedání Valného shromáždění OSN a závěry o prioritách EU pro spolupráci s Radou Evropy na období 2020 – 2022.

Turecko

V rámci rozpravy o Turecku se ministři zahraničí shodli, že vztahy EU s Tureckem jsou v současné době napjaté, především v souvislosti s akcemi Turecka ve východním Středomoří a Libyi. S odvoláním na předchozí závěry Rady o nelegálních vrtných činnostech Turecka v kyperských teritoriálních vodách bylo opětovně zdůrazněno, že jednostranné akce Turecka, které jsou v rozporu se zájmy EU, se svrchovanými právy členských států EU a s mezinárodním právem, musí být ukončeny. Ministři rovněž vyzvali Turecko, aby aktivně přispívalo k politickému řešení situace v Libyi a dodržovalo závazky, které přijalo v rámci berlínské mírové konference o Libyi, včetně uplatňování zbrojního embarga OSN. Ministři rovněž odsoudili rozhodnutí Turecka o opětovné přeměně historického chrámu Hagia Sofia na mešitu. Uvedli, že toto rozhodnutí nevyhnutelně podnítl nedůvěru a podpoří obnovené rozpory mezi náboženskými společenstvími a podpořili výzvu, aby turecké orgány své rozhodnutí přehodnotily a zrušily. Ministři zahraničí také vyjádřili podporu vysokému představiteli EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepu Borrellovi k prozkoumání možných způsobů snížení napětí ve vzájemných vztazích EU a Turecka a nalezení vzájemného porozumění ve sporných otázkách.⁸

Priority EU pro 75. zasedání Valného shromáždění OSN

Rada přijala formou závěrů priority EU pro 75. zasedání Valného shromáždění OSN, které se bude konat v období září 2020 až října 2021 na téma „*Prosazování multilateralismu a silná a efektivní OSN, která bude sloužit všem*“. V závěrech Rada zdůraznila nutnost prosazovat mezinárodní řád založený na pravidlech s OSN jako ústředním aktérem a vyzdvihla důležitost multilaterální spolupráce, která je, jak také ukázala pandemie covid-19, nezbytná. Klíčové priority, na které se

⁷ Council Conclusions on Hong Kong. Consilium.europa.eu [online], 24/07/2020 [cit. 2020-08-04]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/45225/st09872-re01-en20.pdf>.

⁸ Rada pro zahraniční věci, 13. července 2020. Consilium.europa.eu [online], 13/07/2020 [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2020/07/13/>.

EU zaměří v rámci 75. zasedání Valného shromáždění OSN budou **lidská práva a genderová rovnost, prosazování míru a bezpečnosti, zajištění spravedlivé globalizace, urychlení globálního přechodu směrem k udržitelné a klimaticky neutrální budoucnosti a vedoucí úloha při přechodu na nový digitální svět**. Závěry také potvrzují přetrvávající podporu OSN ze strany EU jakožto nepostradatelného fóra pro mnohostranné řešení globálních výzev.⁹

Priority EU v Radě Evropy na období 2020 - 2022

Rada také přijala formou závěrů priority EU pro spolupráci s Radou Evropy na období nadcházejících dvou let. V rámci tří pilířů, jež tvoří strukturu pro činnost Rady Evropy, se EU v období let 2020–2022 zaměří na tyto společné činnosti:

- V oblasti **lidských práv** se EU mimo jiné zavázala nadále podporovat Radu Evropy, Evropský soud pro lidská práva a systém úmluv Rady Evropy jakožto hlavní rámec pro dodržování lidských práv v Evropě. EU také obnovila svůj závazek přistoupit k Evropské úmluvě o lidských právech (EULP). EU se také bude zabývat dopadem nových digitálních technologií v oblasti prosazování a ochrany lidských práv a spolupracovat s Radou Evropy na prosazování norem v oblasti ochrany údajů v celosvětovém měřítku, podporovat svobodu projevu, informací a přesvědčení a přístupu ke spolehlivým informacím. Stejně jako bude prosazovat ochranu a dodržování lidských práv a základních svobod v rámci azylové a migrační politiky EU.
- V oblasti posilování **demokracie** bude EU přistupovat komplexně k existujícím výzvám a bude prosazovat pravidelné výměny se sekretariátem Benátské komise ohledně norem volebního práva. EU zintenzivní dialog a spolupráci s Radou Evropy pro posílení úlohy a smysluplné zapojení organizací občanské společnosti a zvýšení míry zapojení a zastoupení žen a mladých lidí do veřejného a politického života.
- V oblasti posilování **právního státu** bude EU usilovat o posílenou spolupráci s Radou Evropy, včetně Benátské komise, Skupinou států proti korupci (GRECO) a Komisí Rady Evropy pro hodnocení efektivity justice (CEPEJ). Závazky EU prosazovat právní stát se vztahují i na kandidátské země, potenciální kandidátské země a země v sousedství EU, kde bude EU pokračovat ve spolupráci s Radou Evropy a podporovat země v provádění nezbytných reforem a zajišťování odborné přípravy v oblasti soudnictví, boje proti korupci a prosazování lidských práv.¹⁰

15. summit EU – Indie

Dne 15. července 2020 se formou videokonference uskutečnil již 15. summit EU – Indie. EU zastupovali předseda Evropské rady Charles Michel a předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová, Indii zastupoval předseda vlády Šrí Nárendra Módí. Představitelé jednali o vybraných aspektech dvoustranných vztahů EU-Indie, o socio-ekonomických dopadech pandemie covid-19 i o globálních otázkách. V rámci summitu přijali společné prohlášení shrnující

⁹ Priority EU v rámci OSN a 75. zasedání Valného shromáždění OSN, září 2020 – září 2021 – závěry Rady. Data.consilium.europa.eu [online], 13/07/2020 [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9401-2020-INIT/cs/pdf>.

¹⁰ Závěry Rady o prioritách EU pro spolupráci s Radou Evropy na období let 2020–2022. Data.consilium.europa.eu [online], 13/07/2020 [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9283-2020-INIT/cs/pdf>.

hlavní výstupy z jednání¹¹, společný plán do roku 2025¹², kterým se má řídit společná činnost v nadcházejícím období, a společné prohlášení o účinném využívání zdrojů a oběhovém hospodářství¹³. Představitelé také podepsali **dohodu Euratom – Indie**, která posiluje spolupráci na výzkumu a vývoji v oblasti mírové jaderné energie. Jednali rovněž o digitální ekonomice a konektivitě, přičemž se soustředili na inkluzivní digitalizaci zaměřenou na člověka a na udržitelný přístup ke konektivitě založený na pravidlech. Dohodli se na tom, že prozkoumají konkrétní iniciativy, včetně možného budoucího komplexního partnerství v oblasti konektivity mezi EU a Indií, a budou usilovat o součinnost se třetími zeměmi, mimo jiné v indicko-tichomořském regionu. Obě strany se také dohodly na podpoře kulturní výměny a spolupráci v oblasti vzdělávání mezi Indií a EU. V globálních otázkách se představitelé shodli na nutnosti podpory účinného multilateralismu a mnohostranného řádu založeného na pravidlech, jehož ústředními aktéry jsou OSN a WTO. V oblasti změny klimatu zopakovali odhodlání plnit Pařížskou dohodu a uvítali pokračující spolupráci mezi EU a Indií v rámci partnerství v oblasti čisté energetiky a klimatu a dohodli se na jejím dalším posílení. Představitelé taktéž znovu potvrdili pevné odhodlání zasazovat se o celosvětový mír a bezpečnost, odzbrojení a nešíření zbraní a dohodli se na posílení spolupráce při předcházení organizované trestné činnosti a terorismu a boji proti nim, včetně financování terorismu a potírání radikalizace. Vedoucí představitelé se také dohodli, že zahájí dialog za účelem posílení námořní bezpečnosti, zejména v Indickém oceánu, přes který probíhá 40 % dvoustranných obchodních kontaktů.¹⁴

¹¹ Joint Statement - 15th EU-India Summit, 15 July 2020. Consilium.europa.eu [online], 15/07/2020 [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/07/15/joint-statement-15th-eu-india-summit-15-july-2020/>.

¹² EU-India Strategic Partnership: A Roadmap to 2025. Consilium.europa.eu [online], 15/07/2020 [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/45026/eu-india-roadmap-2025.pdf>.

¹³ EU-India Joint Declaration on Resource Efficiency and Circular Economy. Consilium.europa.eu [online], 15/07/2020 [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/45027/joint-declaration-with-india-on-resource-efficiency-and-circular-economy.pdf>.

¹⁴ Summit EU–Indie prostřednictvím videokonference, 15. července 2020. Consilium.europa.eu [online], 15/07/2020 [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-summit/2020/07/15/>.

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Přehled vnější činnosti EU; EU a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263 URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Autoři: Ibrahim, K.	První vydání edice: leden 2005
Číslo: Přehled SZBP č. 7/2020	Frekvence vydání edice: měsíčně
Datum: červenec 2020	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
Klíčová slova: SZBP; Severní Makedonie; Hongkong; FAC; Turecko; OSN; Rada Evropy; Indie.	Jazyk: CZ Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz